

2015:5

Villie kyrka

Antikvarisk medverkan, 2014

Petter Jansson & Linn Ljunggren

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2015:5

Villie kyrka

- In- och utvändig renovering

Antikvarisk medverkan, 2014

Villie, 1339

Skurup

Skåne län

Petter Jansson & Linn Ljunggren

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx

www.regionmuseet.se

© 2015 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
E-rapport 2015:5

Omslagsfoto: Nyfiken katt besöker renoveringen
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

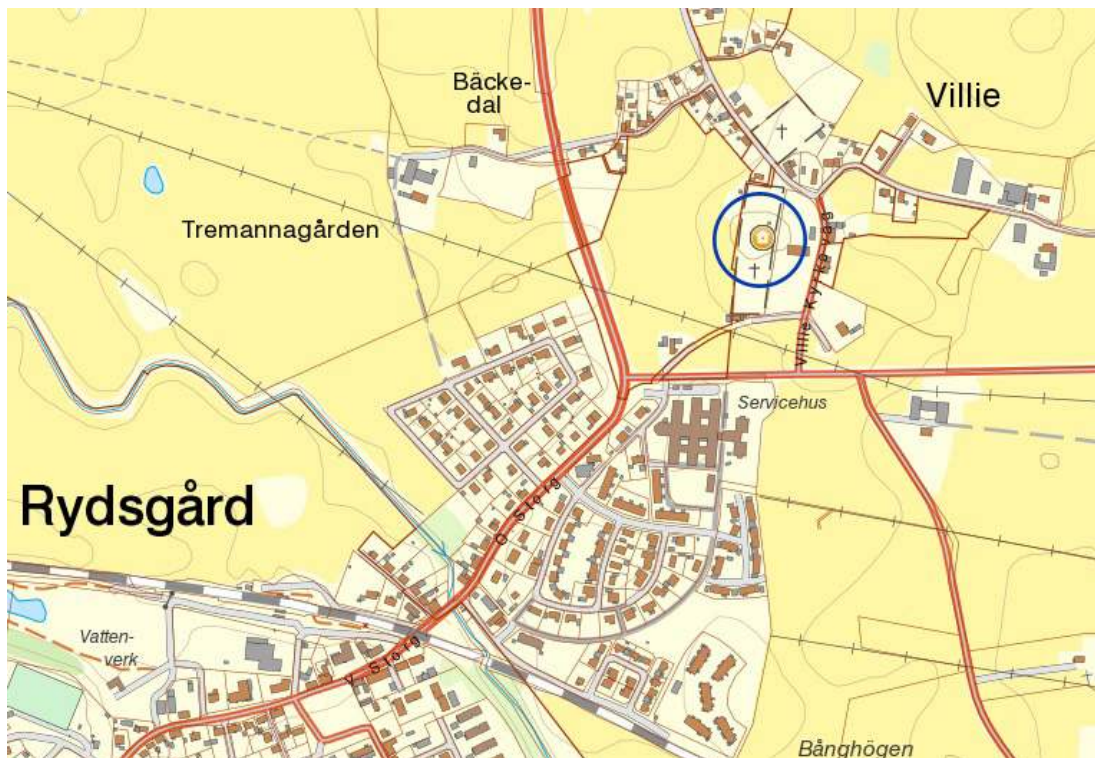
Villie kyrka – In- och utvändig renovering

Innehåll

Inledning	5
Administrativa uppgifter	5
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	5
Skyddsföreskrifter enligt KML	7
Skadebild/Motiv till åtgärder	7
Utvändigt	7
Invändigt	8
Utförda åtgärder	9
Utvändigt	9
Invändigt	11
Väggar och valv	12
Innerfönster	12
Golv	13
Övrigt	13
Fasta Inventarier	13
Värmeanläggning och elarbeten	15
Iakttagelser under restaureringen	15
Avvikelser från arbetshandlingar	16
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	16
Övriga handlingar med relevans för ärendet	18

Kommunkarta över Skåne län, Skurups kommun markerad i blått

Villie kyrka, markerad inom den blå ringen. Villie socken ingår i tätorten Rydsgård, som tillhör Skurups kommun. Redigerad skärmbild från Bebyggelseregistret www.bebyggelseregistret.se

Inledning

Villie församling ansökte för både invändig- och utvändig renovering i augusti 2010 vilket godkändes 2010-11-26. Under renoveringen har en del arbeten skjutits upp till ett senare tillfälle. Man ansökte även 2013-10-08 om ändring av kyrkans ljudanläggning. Renoveringsarbete bestod i underhåll av tak, fasader, målning av ytskikt invändigt, elarbeten, omläggning av golv mm och pågick under år 2013 och 2014.

Administrativa uppgifter

Objekt	Villie kyrka
Socken	Villie
Kommun	Skurup
Arbetshandlingar	2010-08-25, Ramböll 2010-08-31, SWECO
Länsstyrelsens diarienummer	433-24103-2013
Regionmuseets diarienummer	L12.30-301-10, 1393
Byggherre/beställare	Villie församling
Entreprenör	Rose Bergström och Son AB, Elan El AB, JP Ljud
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad Lands- antikvarien i Skåne genom Petter Jansson
Byggnadstid	2013-10-01-2014-11-06
Slutbesiktning	2014-11-06
Bidrag till kulturmiljövård	KAE
Rapport granskad av	Kerstin Börjesson
Rapportsamanställning	Linn Ljunggren

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Villie kyrka uppfördes troligen omkring 1100-talets andra hälft. Den byggdes då som en romansk gråstenskyrka med ett långhus och ett lägre smalare kor. Under medeltiden slogs det valv i kyrkans långhus. Ett vapenhus ska även ha funnits vid denna tid. Omkring år 1740 tros kyrkan ha utvidgats med korsarmar i norr och söder samt ett nytt korparti i öster men hur omfattande denna byggnation egentligen var är osäkert.

Enligt syneprotokoll från 1828 att kring 1800-talet var kyrkan utformad med ett långhus, ett smalare kor och en halvrund absid i öster. Öster om absiden fanns en tillbyggd sakristia. I norr tros det ha funnits en bred korsarm som var sammanbyggd med ett äldre vapenhus. Kyrkan hade under denna period tegeltak och murade kryssvalv i långhuset. Golvet ska ha varit belagt med murtegel och i den västra delen av långhuset fanns en nedgång till en gravkammare under golvet.

År 1891 skedde en omfattande exteriör- och interiör ombyggnad kyrkan. Med undantag för långhusets två västra travéer, revs kyrkan och byggdes upp på nytt med nya korsarmar i norr och söder, nytt kor samt sakristia och arkivrum. Kyrkan fick en ny sockel av kilad gråsten och på den bevarade långhusdelen lämnades en sockel av tuktad gråsten kvar. Kyrkan fick ny takstol av bilad furu samt skifferplattor på taket. Samtliga dörrar och fönsteröppningar gjordes rundbågiga. Fönster av spröjsade gjutjärnsbågar. Dörrarna täcktes med pärlspontad ekpanel. Över korets slogs ett sjukappigt valv och över arkiv och sakristia femkappiga valv. Långhuset fick mönsterlagt tegelgolv. Mot koret byggdes en trappa i två steg med cementmosaik. Kyrkan fick en ekådrad inredning med öppna bankkvarter. Av de äldre inventarierna finns predikstolen och dopfunten bevarade.

År 1916 gjordes en invändig restaurering då en ny orgel installerades och orgelläktaren byggdes. År 1943 drogs el in i kyrkan samt ett nytt bårum inreddes. Elektrisk värme installerades i kyrkan år 1952. 1958 tillkom glasmålningarna i korfönstren, gjorda av konstnären Jan Brazda. I början av 1970-talet gjordes en omfattande utvändigt- och invändig restaurering med; avfärgning av putsade fasadytor samt invändig avfärgning/omgestaltung interiören (kor, ny orgel och nytt altarbord).

1978 gjordes bårummet om till ett vapenhus genom att göra en öppning in mot långhuset. Bänkarna målades år 1984 om i en mörkgrön färg. År 1992 skedde underhåll av kyrkans exteriör.

2006 förnyades bänkgolvet pga. rötskador. Man passade då även på att byta bänkradiatorer och elkablage i dessa bänkar. År 2007 skedde underhåll i arkivrum och sakristia då man målade ytskiktet och snickerier, bytte golv till grå klinker i sakristian och till granbrädor i arkivrummet.

Villie kyrkas fasad innan renoveringen 2014.

Skyddsföreskrifter enligt KML

Eftersom Villie kyrka är uppförd innan 1940 skyddas den som Kyrkligt kulturminne enligt Kulturmiljölagen. Detta innebär ”Kyrkobyggnader och kyrkotomter skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas och deras utseende och karaktär inte förvanskas.” enligt lagens 4 kap. 2 § KML.

Skadebild/Motiv till åtgärder

Utvändigt

Överlag var kyrkans skiffertak i bra skick. Kyrkans vinkelrännor och fotplåtar var däremot dåliga. På områden där vatten droppat ner hade hål i plåten bildats. Vissa av vinkelrännorna hade lagats med blyplåt. På strävpelarna var plåtavtäckningen sliten. Avvattningen var överlag bra, men på vissa ställen hade avvattningen lossnat från sin infästning. Kring arkivet och sakristian hade det tidigare varit läckage vilket orsakat skador på putsen på väggen och skorstenen.

Den gula spritputsen var genomgående bra medan den vita slätputsen var i sämre skick. Där det förekom mycket avflagningar av färg och sprickor.

På takfortgesimsen, på strävpelaren vid koret och fotrännan till sakristian fanns frostsprängningsskador. Det fanns även mycket alger på strävpelarna.

Kyrkans sockel var skadad och grönfärgad på vissa delar av nerrunnet vatten från kopparplåten. Vissa delar av fogen till stenarna på sockeln hade fallit bort.

På fönstren var kittet dåligt och vissa glas spruckna. Ramarna var rostiga. De var i sämre skick på insidan än på utsidan.

Vapenhusdörren var smutsig, uttorkad och dess panel delvis sprucken, insidan var i behov av att lackas om. Paneltäckningen på korsarmarnas ytterdörrar var torra och spruckna samt behövde målas om. Panelen till sakristians dörr var sprucken och uttorkad men insidan var i gott skick.

I trappan på utsidan förekom lösa och bortfallna stenar.

Kyrkans fasad var i behov av underhåll då fasaden var smutsig, färgen flagnade och det fanns sprickor samt algpåväxt. Det fanns även behov för underhåll av tak och avvattningssystemet.

Invändigt

Inne i kyrkan fanns sprucken/flagnad färg som kan ha orsakats av att kyrkans väggar och valv var målade i en ej diffusionsöppen modern färgtyp (möjlig akrylhartsbaserad) vilket gjort att fukt sugits upp i väggarna och inte kunnat torka ut ordentligt. I vapenhusets nordvästra hörn fanns partier där den underliggande putsen skadats. I långhus, kor, norra- och södra korsarmen samt sakristia var färgen dålig, det var överlag smutsigt på väggarna och valven.

Förutom några spruckna och lösa fogar var kyrkans skiffer- och tegelgolv i bra skick. Trägolvet i norra bänkkvarteret var i dåligt skick på grund av insektsangrepp och slitage. I norra korsarmens östra bänkkvartret fanns tidigare lagade partier som gått sönder och målats över, gammal smuts och mindre insektsangrepp.

På kyrkans bänkinredning hade färg lossnat och ramlat bort samt gamla insektsangrepp fanns.

På innerdörrarna i långhuset fanns mindre skador och färg som skavts av.

På kyrkans altarring var tyget slitet och stoppningen knölig, träet var även i behov att renoveras. På vindfängen var färgen avflagnad och i behov av att underhållsmålas.

Orgelläktarens undersida var sliten. På trappan upp till läktaren hade det blivit ojämnt slitage på heltäckningsmatta och trappräcket av järn behövde målas. Trädetaljerna i anslutning till trapporna och förrådet var dåliga.

Även invändigt fanns behov av underhåll. Det fanns sprucken och flagnande färg, bänkinredningen behövde anfärgas och altarringen var i behov av att renoveras.

Utförda åtgärder

Utvändigt

Lösa skifferplattor fästes och bortfallna ersattes likt befintligt. Takskiffen var Grythytteskiffer med tjocklek på 8-10 mm. De sattes med syrafast stålspik och på vissa ställen även med stormklammer. Eftersom kyrkans fotplåtar ersattes demonterades och återsattes de tre nedersta raderna av skifferplattor när plåtarbetet var klart. Det lades ny papp i takfoten och vid rännorna. Den nya pappen lades under den befintliga.

Nedblockning av skiffer inför plåtarbeten, det monterades ny papp innan skifferet återsattes.

Hängrännor rensades och vissa utkastare byttes ut.

Vinkerännor mellan långhus, korsarmarna och kor revs och samtliga fotplåtar revs i sin helhet och ersattes likt befintligt. Arbetena gjorde att man fick demontera skifferplattorna i nära anslutning. Det byttes från järnspik till kopparspik vid infästningarna.

Lösa delar av plåtavtäckningen på strävpelarna fästes och hål lagades. Det sattes sedan ytterligare ett droppbleck längst ner för att leda ut vatten bättre.

Bilden t.v visar vinkelrännan innan med bla. droppskador. Bilden t.h visar taket när vinkelrännan tagits bort i sin helhet.

På fasaderna togs lös sprit- och slätputs bort, detta gjordes med stor försiktighet för att undvika skador på färg- och putslagren. Man rengjorde även fasaderna från alger. Skador i putsen åtgärdades och slutligen målades fasaden i en kulör likt befintligt. Eftersom det fanns både KC-färg och Keim på fasaderna målades kyrkan om med Keim på alla ytor.

På slätputsen lagades underliggande skador med bruk och den nya ytan gjorde likt befintlig. Bruket som användes utvändigt för lagningar av slätputsen var ett hydrauliskt kalkbruk med bindmedel av jurakalk och kalk. På takgesimsen gjordes samma sak, framförallt var det viktigt att laga där det skadats av vattenläckage. På övriga putsade ytor, rengjordes det från alger, smuts och lös färg, sedan målades det med kulör i befintlig färg.

Bilder från arbete med att ta bort lös sprit- och slätputs på kyrkans fasad.

Skadebild på kyrkans gesims. Här syns även en eventuell tidigare anföring på kyrkans gesims.

Fönstren åtgärdades i sin helhet, förutom korfönstret, både på in- och utsidan. Fönstren monterades ner försiktigt, lös färg och rost slipades bort. Efter detta rostskyddsmålades de och sedan målades de likt befintligt. Glasrutor återmonteras och kittades. De glas som behövde bytas ut byttes till valsade rutor, lika i tjocklekt, färg yta och struktur.

Solbänkarna gjordes rent från alger och smuts, sedan rostskyddades de och målades. Ytterdörrarna slipades och rengjordes ut- och invändigt. Södra korsarmens dörrpanel byttes ut och den skadade panelbrädan slipades samt lackades ut- och invändigt. Dörrens beslag slipades och rostskyddsmålades. Dörren fick även nya tätningslistor.

De skadade fogarna i trappan åtgärdades. Trappräcket till sakristian slipades, rostskyddades och målades. Snörasskydden rengjordes, rostskyddades och målades.

Renoverings detaljer

Invändigt

De invändiga arbetena omfattade kor, långhus, vapenhus, norra och södra korsarmen.

Lösa delar av inredningen flyttades eller lämnades kvar och täcktes över. Inför arbetet i kyrkan kläddes orgeln in som skydd, de inventarier som fanns kvar täcktes även in. Det ställdes in en avfuktare och ett provisoriskt uppvärmningssystem i kyrkan.

Väggar och valv

Invändigt putslagades väggar och valv rengjordes, golven och inredningen renoverades.

All färg på väggar knackades ned invändigt då denna var av en tät, modern färgtyp. Putsugning utfördes på väggarna, framför allt nedtill på väggarna skedde med ett hydrauliskt kalkbruk (Saint Astier Målarkalk) och väggarna målades därefter med ren kalkfärg, svagt pigmenterad (Kulekalk).

I vapenhuset uppstod missfärgningar på väggarna vilket gjorde att det var tvunget att putsas om.

Kyrkans väggar putsades och avfärgades.

Innerfönster

På korfönstren gjorde järndetaljerna rena ut- och invändigt. Korfönstren rostskyddades och målades. Det nya fönstret gjorde av varmförzinkat stål, rostskyddades och målades. De målade korfönstren rengjordes endast på plats. Innerfönster med isolerglas (Lowergy fönster) monterades innanför korfönstren

som energibesparing och skydd för de målade glasfönstren. De nya innerfönstren är öppningsbara och ett befintligt hål i nederkanten behölls för att ventilera luftspalt mellan det gamla och nya fönstret.

Golv

I långhusets gångar byttes trasiga tegelstenar mot nya i form och färg likt befintliga. Fogarna mellan tegelstenarna lagades med fint hydrauliskt luftkalksbruk som trycktes ner i springorna. Hela tegelgolvet rengjordes, med vatten och såpa, från saltavlagningarn och smuts. Det gjordes en tillgänglighetsanpassning av långhusgolvet tegelgolv vid ingången till vapenhuset. Golvet höjdes för att bilda en ramp, genom att packa sand under teglen.

För att åtgärda trägolvet i kyrkan flyttades bänkarna. Golven i bänkkvarteren revs i sin helhet och lades om likt befintligt. Luftspalten under golven utökades också för att få bättre luftcirkulation, genom att en del golvfyllning togs bort. De nya golvbrädorna behandlades med lut och olja. Kvarvarande golv slipades och behandlades även med lut och olja. Lister till golven slipades och målas i samma kulör och glans som befintligt.

Övrigt

Järnbeslag på dörrar i kyrkan slipades och rostskyddades samt målades i kulör likt befintligt.

Det gjorde en ny utformning för tillträdeslucka till vinden, men en mycket enkel målade träskiva som kunde flyttas åt sidan för att få tillgång till vinden.

Fasta Inventarier

Inför målning rengjordes alla ytor noga från smuts. Bänkarna slipades, spacklades där det behövdes och målades med befintlig kulör och glans, en ljus mintgröns grå nyans. Krokarna på bänkarna togs bort, rengjordes, målades och återsattes på ursprungsplats efter målningsarbetet var klar. Fotstöden slipas och målades, de gamla bänkdörrarna lämnades dock i befintligt skick. Det tillverkades även nya

Före- och efterbilder från bänkkvarteretsrenoveringen.

dynor till bänkarna. Vid vaktmästarplatsen togs bakre bänken bort.

Kyrkans altarring slipades, rengjordes och målades samma kulör och glans likt befintligt. Till altarringen kläddes knäfallen om med tyg i en röd kulör.

Orgelläktarens undersida och pelarna slipades, rengjordes och målades, liksom omgivande detaljer. Orgeln målades inte. Stängningsanordningen till förrådsdörren lagades. Trappräcke av järn och beslag på dörrar slipades, rengjordes och rostskyddsmålas. Till söderväggen tillverkades ett nytt räcke i samma dimensioner likt det befintliga. Det befintliga var för lågt, varför man valde att bygga på det med ett nytt smidesräcke av varmförzinkat stål målat i samma kulör.

Altarringen och kyrkorummet efter renoveringen.

Värmeanläggning och elarbeten

Det gjordes efterlagningar av kabeldragning i väggar, tak och av golv i orgelläktaren med infällda rör. Det gjordes även lagning av väggar där elradiatorer sattes.

Det installerades ett utrymningslarm i kyrkan. I predikstolen sattes en lös belysningsarmatur. Kyrkan fick ny hörslina vid koret. Kablar placerades i en styripulpet längs ytterväggen. Det lades till fler uttag i kyrkan. Lampetter i norra korsarmen ljusreglerades. Det sattes nya högtalare på ömse sidor om triumfbågen.

Ljuskronorna i kyrkan plockades ner. Hål för eldragning gjordes i väggar, golv och luckor i bänkkvartergolvet. Det byttes kablar i ljuskronorna. Befintliga lampor sänktes och fick nya länkar likt befintliga, det installerades en ny lamphiss i korsmitten till kronan i norra korsarmen samt till koret.

Några väggradiatorer utgick från vaktmästarplatsen längst bak i långhusets södra del. I vaktmästarplatsen monterades en ny styripulpet.

Istället för skydd med hål sattes ett heltäckande galler framför elementen. Synliga uttag osv målas in till intilliggande yta.

Bilden t.v visar vaktmästarplatsen innan renoveringen. Bilden t.h är platsen efter renoveringen med ny installation för ljudanläggning och med bortagen bänk.

lakttagelser under restaureringen

Vi den utvändiga renoveringen syntes färgresten på kyrkans gesmis, detta kan ha varit en tidigare färgsättning. Det är möjlighet att kyrkans gesims vid något tillfälle varit målade i en gul ockrafärg för att efterlikna sandsten och därför ge kyrkan ett mer exklusivt uttryck.

I ett tidigt skede av renoveringen fanns misstankar om att det kunde finnas underliggande kalkmålningar i den äldre delen av kyrkans på väggar och valv.

Vid rengöring av kyrkans andra valvkappa från väster påträffades fragment av kalkmålningar på ribborna under mycket löst sittande färgskikt i valvkrysset. Fragmenten dokumenterades av Skånes målerikonservatorer i rapport 2013-12-05. Målningarna på ribborna kan ha utförts i samband med valvslagningen då putsen har ritsats med mönstret i form av en sicksackbård av svarta och röda trianglar med en vit linje emellan. Målningarna, som var mycket fragmentariska, putsades över med rent kalkbruk efter dokumentationen.

I samband med rengöring av väggar och valv påträffades den västra delen av omfattningen till kyrkans medeltida nordportal. Omfattningen var murad av sandstenskvadrar och öppningen nedtill igensatt med tegelsten. Öppningen och portalomfattningens övre och östra delar överlappas av en sentida fönsteröppning. I samråd med antikvariskt medverkande och Länsstyrelsen beslutade församlingen att inte putsa över den frilagda portalomfattningen och bevara den synlig i kyrkorummet. Länsstyrelsen godkände åtgärden som en avvikelse till det befintliga beslutet (mail länsstyrelsen 2013-11-27).

Bild t.v fragment av kalkmålningar som upptäcktes vid rengöring av valvkapporna. Bild t.h del av den frilagda portalomfattningen som inte putsades över.

Avvikelser från arbetshandlingar

En del av arbetena har skjutits upp till ett senare tillfälle såsom anläggning av ramp utanför vapenhuset samt installation av toalett inne i vapenhuset.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Den utvändiga- och invändiga renoveringen av Villie kyrka har skett i enlighet med arbetshandlingarna och länsstyrelsens beslut. De avvikelser som förekommit har skett i samförstånd mellan entreprenör, antikvarie och församlingen. Delar av arbetshandlingarna har utgått för att genomföras vid ett senare tillfälle.

De renoveringsarbeten som gjorts på Villie kyrka har först och främst varit av underhållskaraktär. Fasadrenovering, takunderhåll och invändigt arbete har

skett i enlighet med kyrkans lagliga skydd då dess karaktär och utseende inte har förvanskats.

Arbetena har utförts på ett anpassat sätt för byggnaden och dess material samt hantverkarmässigt genomförts väl. Värmeregleringen i kyrkan har förbättrats och därför även miljön i kyrkan. En bättre anpassning av ingången till vinden har förbättrat personsäkerheten i kyrkan. Senkommande arbete med anläggning av ramp kommer ytterligare tillgängliggöra kyrkan, men redan har förbättringar med detta skett i med anpassningen av långhusegolvet i anslutning till vapenhuset.

De invändiga arbetena har resulterat i att kyrkan nu har ett enhetligt och estetiskt välutformat uttryck, de nya kabeldragningarna inger inget störande inslag och den nya belysningen har förbättrat arbetsmiljön, även altarringen har fått lite välbehövligt underhåll.

Renoveringen har även medfört att underliggande kalkmålningar blivit undersökta samt att omfattningstenar från kyrkans äldre historia tagits fram och nu kan beskådas inne i kyrkan, detta är extra speciellt då det ger en inblick i kyrkans byggnadsutveckling eller om det finns väldigt lite skriftliga källor tillgängliga hålla.

Lund, 2015-05-12

Petter Jansson, Linn Ljunggren

Kyrkans orgelläktare efter renoveringen

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2010-08-31	Ansökan om tillstånd enligt KML, Länsstyrelsen
2010-08-31	Förfrågningsunderlag/Arbetshandlingar (in- och utvändigt renovering), SWECO
2010-08-31	Förfrågningsunderlag/Arbetshandlingar (el-arbeten), SWECO
2010-09-09	Remiss, Länsstyrelsen
2010-11-08	Remissvar, Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarie i Skåne
2010-11-26	Beslut, Länsstyrelsen
2013-10-08	Ansökan om tillstånd enligt KML, Länsstyrelsen
2013-08-01	Byggmötesprotokoll nr 1, Danewids ingenjörbyrå AB
2013-10-01	Byggmötesprotokoll nr 2, Danewids ingenjörbyrå AB
2013-11-11	Byggmötesprotokoll nr 3, Danewids ingenjörbyrå AB
2014-04-03	Byggmötesprotokoll nr 4, Danewids ingenjörbyrå AB
2014-04-24	Kulturhistoriskt intyg, Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarie i Skåne
2014-06-02	Byggmötesprotokoll nr 6, Danewids ingenjörbyrå AB
2014-07-03	Byggmötesprotokoll nr 7, Danewids ingenjörbyrå AB
2014-08-21	Byggmötesprotokoll nr 8, Danewids ingenjörbyrå AB
2014-11-06	Utlåtande över slutbesiktning, Tyréns
2014-10-08	Byggmötesprotokoll nr 10, Danewids ingenjörbyrå AB
2014-11-04	Kulturhistoriskt intyg, Regionmuseet Kristianstad/ Landsantikvarie i Skåne

Regionmuseets E-rapportserie 2015

Kulturmiljö

1. Barkåkra kyrka – utvändig renovering, Barkåkra sn, AM, Petter Jansson, Linn Ljunggren, 2014
2. Avenboksgången och trädgården vid Araslövs herrgård - ett bortglömt grönt kulturarv, Färlöv sn, VP, Patrik Olsson, 2014
3. Konsul Perssons villa – renovering av balkong, Helsingborgs sn, AM, Maria Sträng, 2014
4. Stångby kyrkby kyrkogård, Stångby sn, VP, Kerstin Börjesson, Åsa Jakobsson, Carin Strümpel-Alfrén, 2015
5. Villie kyrka – in- och utvändig renovering, Villie sn, AM, Petter Jansson, Linn Ljunggren, 2014

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AM- antikvarisk medverkan
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

